

Ärg 3 nr 3/2024

SHF

Svenska Hunduppfödareföreningen

*Rasspecial
samojedhund*

- **Boxer-SM**
- **Kastration**

SHF 2023

Ordförande:

Bengt-Åke Bogren
ordforande@svenskahunduppfoarforeningen.se

Vice ordförande:

Berit Bodin

Sekreterare:

My Wendel
sekreterare@svenskahunduppfoarforeningen.se

Kassör:

Lisbeth Andersson

Ledamöter:

Charlotte Barvestad

Suppleanter:

Charlotte Laning Vrethammar
Ewa Arve
Mia Borg

Ansvarig utgivare:

Bengt-Åke Bogren

Redaktion:

Charlotte Laning Vrethammar
redaktor@svenskahunduppfoarforeningen.se
Monika Wahlstedt

Ammacentralen

Kerstin Norberg
ammacentralen@svenskahunduppfoarforeningen.se

Mentorskap

mentor@svenskahunduppfoarforeningen.se

Valberedning:

Annette Andersson
Tommy Sundell
Anne-Lie Andersson
valberedning@svenskahunduppfoarforeningen.se

Vi bygger vår webbtidning tillsammans!

Vi är nyfikna på vad du som uppfödare och medlem är intresserad av att läsa om. Tipsa oss gärna!

- Vet du intressanta personer att intervjua?
- Har du skrivit en artikel för en rasklubbstidning i angelägen fråga som kan passa hos oss?
- Finns det någon aspekt av uppfödarlivet som behöver belysas mer?

Kort sagt – tidningen är vår, din och alla medlemmars. Passa på att tipsa och påverka.

Du når oss genom att maila till:
redaktor@svenskahunduppfoarforeningen.se

**Nästa nummer
utkommer i
december 2024
Manusstopp 15/11**

ur innehållet

Nytt från SKK	4	Ska jag kastrera min hund?	8	Boxer-SM	20
Webinarier	5	Valpar första gången	12	Rasspecial samojedhund	24
I form till jakten	6	Ljusa minnen	14		
		SLU efterlysning	19		

Information från ordförande

Så har sommaren övergått i tidig höst men fortfarande så kan solen värma oss och nu gäller det att njuta fullt ut! Årets utställningssäsong går mot sitt slut men ännu finns aktiviteter och utställningar kvar att besöka. Våra bruks-hundklubbar har precis startat höstens kurser och andra aktiviteter. Glöm inte att anmäla till olika tränings- och tävlingstillfällen.

SHF:s olika webinarier startar snart upp igen. Vi börjar med information och föreläsning för alla med intresse av de trubbnosiga hundarna. Ni kommer också att få möjlighet att höra om hur dessa frågor hanteras och beslutas om inom SKK. En representant från klubben

finns med under föreläsningen och svarar gärna på era frågor. Missa inte detta tillfälle!

Vi kommer vidare att sända Hilde Nyboms föreläsning om färggenetik på pudel och andra raser i retur under hösten. Ni som missade det förra gången får nu en ny chans att höra hennes viktiga föreläsning.

Glöm inte att kolla på vår hemsida och på Facebook och Instagram! Uppdateringar görs så ofta vi hinner.

Du läser väl alla protokoll på SKK:s nya hemsida. Det är mycket som händer inom "hunderiet" just nu! Vad kommer det för nya beslut och förslag från FCI? Tror vi måste vara observanta på de nya regler och lagar som kan komma snart.

Har du kollegor som inte har blivit medlemmar hos oss så sprid gärna information om oss och inte minst vår fina tidning med intressanta artiklar och reportage.

Vi finns till för er uppfödare!

Bengt-Åke Bogren
Ordförande

Gillar du vår tidning?

Vi är för närvarande två personer som ansvarar för att sätta ihop ett intressant nummer fyra gånger per år. För att kunna fortsätta med det behöver vi:

Artiklar!

Har du läst något intressant, vill du skriva själv eller känner du någon som skulle kunna bidra?

Bilder!

Vi har en sinande bildbank och behöver fler foton att använda vid behov. Trots att vi efterlyser foton i varje nummer av tidningen får vi i stort sett inga nya bilder. Vi är mest intresserade av foton som visar hundar i aktion eller i olika miljöer, men allt är välkommet.

Om du skickar bilder till oss och vill att fotografens namn ska anges **MÅSTE BILDEN VARA MÄRKT** med fotografens namn! Det räcker alltså inte att skriva i mejlet vem som tagit bilden utan det måste finnas med i varje bilds namn så att namnet följer med när vi sparar ner bilden.

Tack på förhand från redaktionen!

Nytt från SKK

**SVENSKA
KENNELKLUBBEN**
HUNDÄGARNAS RIKSORGANISATION

Sex nya arrangörer av BPH

Under sensommaren och hösten startar ytterligare sex auktoriserade arrangörer av Beteende- och Personlighetsbeskrivning Hund, BPH, upp sin verksamhet.

De nya arrangörerna fick sin auktorisation efter en godkänd testvecka som hölls strax efter midsommar. Då fick även åtta nya beskrivare sin auktorisation. Tidigare under våren har 20 nya testledare utbildats.

– Intresset för hundars mentalitet fortsätter att öka och bollen rullar faktiskt fortare än vad vi i många områden hinner med att erbjuda platser. Därför är det väldigt roligt att fler personer och klubbar anmäler sitt intresse och genomgår utbildning och examination för att få arrangera BPH, säger Helena Frögéli, agronom och ansvarig för mentalitetsområdet på Svenska Kennelklubbens avdelning Avel & hälsa.

Lyft under pandemin

SKK startade upp BPH år 2012 men det stora lyftet kom i samband med pandemin när det mesta av SKK:s verksamhet låg nere. BPH fick dock genomföras och alltfler uppfödare och hundägare fick upp ögonen för att meritera hundar genom att mentalbeskriva.

Hundraser med 500 beskrivna hundar kan sedan få mentalindex, som kan användas som ett verktyg i avelsarbetet. Indexen skapas i samarbete med Erling

Strandberg, professor i husdjursgenetik vid Sveriges Lantbruksuniversitet.

Rekordmånga beskrivningar

Efterfrågan på BPH har fortsatt att öka även efter pandemin och förra året sattes ett nytt rekord med över 5 000 beskrivna hundar. Fram till den sista juni i år hade 2 322 hundar genomgått BPH jämfört med 2 306 under samma period förra året. I dagsläget erbjuds BPH hos 34 olika arrangörer runt om i landet.

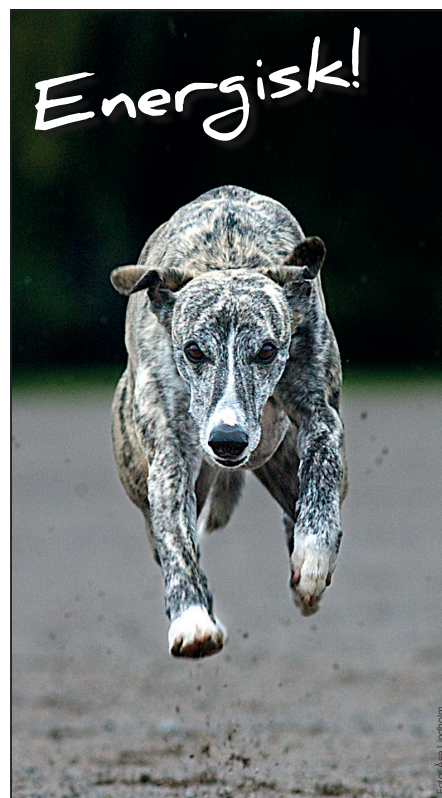
De sex nya arrangörer som fått auktorisation att arrangera BPH är:

- Gästriklands Kennelklubb
- Hudiksvalls Brukshundklubb
- Motala Brukshundklubb
- Bokbacken Hund och Djurskola i Simlångsdalen utanför Halmstad
- Hundalunda AB i skånska Anderslöv
- Malleterv AB i Nyköping

Kontaktuppgifter på skk.se

De nya arrangörerna ska nu beställa och bygga banor innan de kan köra igång, vilket troligen blir någon gång under sensommaren eller hösten. Kontaktuppgifter läggs upp på SKK:s hemsida så fort de finns tillgängliga.

Utöver BPH arrangerar även Svenska Brukshundklubben, som är den största specialklubben inom SKK, mentalbeskrivningar. Mentalbeskrivning Hund, MH, är främst riktad mot brukshundar medan BPH är utformad för att rikta sig mot alla hundraser.

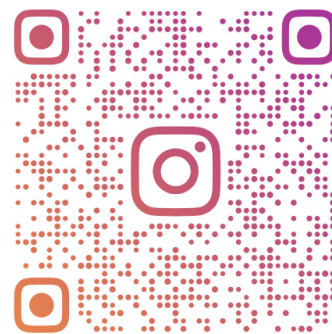

Vad har *din* hund för personlighet?

Nyfiken, positiv eller kanske energisk? Anmäl till BPH i vår och lär känna din hund ännu lite bättre!

www.skk.se/bph

SHF2022_BREEDERS

Följ SHF på Instagram!

Svenska Hunduppfödareföreningen välkomnar alla medlemmar till höstens webinarier

**Svenska Hunduppfödareföreningen inbjuder
till en intressant föreläsning med leg. vet. Maria Dimopoulou, SLU,
om RFG-S och utveckling av BOAS, ett högaktuellt ämne inom de brakycefala raserna.**

SKK är den administrerande organisationen för utbildning av veterinärer för
att få utföra testet samt allt som berör rasernas hälsa.

SKK:s Lotta Olsson kommer att närvara för att besvara de frågor som kan komma upp.

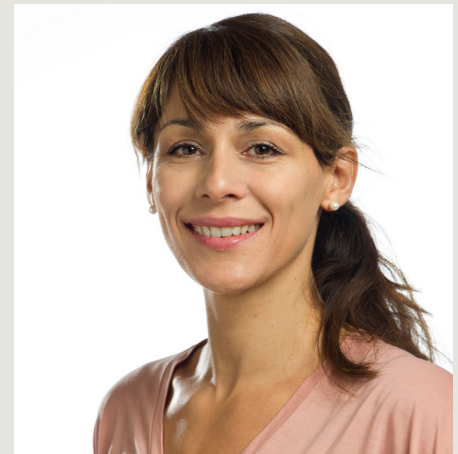
Föreläsningen hålls den 19 september kl 19:00–21:00 i Zoom

med möjlighet att ställa frågor under föreläsningen
både till leg. vet. Maria Dimopoulou, SLU och till Lotta Olsson, SKK.

Föreläsningen är gratis för våra medlemmar som kan logga in på föreningens hemsida
och hämta en länk under ”aktuellt”.

Icke medlemmar är välkomna att delta mot en kostnad av 100 kr som enklast erläggs via Swish till 123 047 70 67. Anmälan för icke medlemmar sker till bengtake.bogren@telia.com senast den 16 september 2024.

Maria Dimopoulou tog veterinärexamen från SLU 2001 och har sedan dess arbetat kliniskt med smådjur, i huvudsak hund och katt. Hon specialiserade sig inom smådjurskirurgi vid Köpenhamns Universitet och är europeisk och svensk specialist i kirurgi för hund och katt sedan 2010. Sedan 2020 arbetar hon delvis som forskare inom ämnet Brachycephalic Obstructive Airway Syndrome (BOAS) hos hund och katt, och ingår i SLU's BOAS forskningsgrupp. Gruppen samarbetar med Jane Ladlow som är veterinärkirurg och en av världens främsta forskare inom BOAS- och som även utvecklat det så kallade RFG-Schemat, ett kliniskt test för att diagnostisera och gradera BOAS hos fransk och engelsk bulldogg och mops. BOAS gruppens forskning har som syfte att kartlägga BOAS bättre, att förbättra diagnostik och behandling, och att hitta verktyg som kan användas för att minska förekomsten av sjukdomen i de drabbade raserna.

**Svenska Hunduppfödareföreningen inbjuder
till en föreläsning med Mia Borg,**

som berättar om hur det är att vara och jobba som kennelkonsulent i SKK.

Föreläsningen hålls onsdag 9 oktober kl 19:00–21:00 i Zoom

Kennelkonsulenterna har ett viktigt arbete för att se till att våra hundar
mår och har det bra, samt vara ett stöd för våra uppfödare.

Logga in på föreningens hemsida och hämta en länk under ”aktuellt”.
Kom med och lyssna samt ställ dina frågor om det är något du undrar över.

www.svenskahunduppfodarforeningen.se

I form till jakten

Jakthundar kan liknas vid elitidrottare i prestationsförmåga. Idrottaren lägger sig inte på sofflocket under lågsäsong. Därför ska heller inte hunden ställas i en rastgård och glömmas bort under sommaren.

TEXT: MARIE GADOLIN

Visst ska jakthunden få sin sommarvila. Men nu är också tiden inne att få den i form tills jakten börjar igen. Den ska inte behöva ”jaga sig i form” när hösten kommer. Och risken för skador minskar förstås när jakten börjar igen, om hunden redan är i kondition när den släpps på nytt. Många hundar som jagar hårt och mycket är slitna och rätt tunna i hullet i slutet av säsongen. De behöver äta upp sig, men inte så mycket att de blir feta. När hullet är normalt igen, är det dags att antingen dra ner på fodergivan eller att byta till ett mindre energitätt foder. Många fabrikat erbjuder en stor variation i sitt sortiment, allt från

lågkalorifoder för storätare och överviktiga hundar, till mycket energitäta foder för högpresterande hundar, dit många jakthundar kan räknas.

Om du ger din hund sådan mat när den jagar, kan det bli på tok för mycket under sommaruppehållet. Trappa ner under en eller ett par veckors tid till ett normalt foder och börja trappa upp igen några veckor före jakten. Hunden ska inte vara fet när jakten börjar igen, men heller inte tunn.

Cykling

Regelbunden motion under sommaren är ett bra sätt att behålla hundens kondition inför kommande säsong. Motionen behöver inte vara särskilt intensiv, så att hunden tröttnas ut eller går ner mer i vikt. Träningen måste också anpassas till hundens ras, ålder och kondition.

Låt till exempel hunden trava i lugn takt bredvid cykeln. Hur långt beror förstås på hundens form, helst på grusvägar och bara mycket korta sträckor på hårdare underlag.

© Marlene Lundmark

Alla raser är inte lika känsliga för värme, men man bör anpassa cykelmotioneringen till hur varmt det är. Morgnar eller kvällar är oftast den lämpligaste tiden, då det är svalare.

Simning

Många hundar, framför allt vattenportörer förstås, tycker om att bada och simma. Det är dessutom en utmärkt träning som är väldigt skonsam för kroppen.

Men håll reda på om det finns blommande giftalger, då bör hunden definitivt hållas på torra land. Gifterna är av samma typ som orm- och svampgift. Framför allt är det centrala nervsystemet och levern som kan påverkas.

En hund som har badat i blommande vatten ska spolas av med rent vatten, för att förhindra att den slickar i sig av algerna. Har hunden druckit vatten med giftalger blir den snabbt mycket sjuk, får kräkningar och diarré och måste till veterinär.

Men långt ifrån alla blommande alger är giftiga, kommunen kan ge besked om algblomningsläget, prata med miljö- och hälsoskyddskontoret.

Mental stimulans

En underskattad form av konditionsträning är lek med andra hundar. Sommartid kan det förstås vara lite lurigt att släppa hundar lösa, men i en stor rastgård eller inhägnad trädgård kan hundar som tycker om att leka med varandra få släppa loss ordentligt. Det ger också social och mental träning.

Den främsta mentala stimulansen får en jakthund förstås när den jagar. På sommaren går inte det, därför kan den behöva stimuleras på annat vis. Man kan ta tillfället i akt och träna lydnad. Sådant som inte fungerar som man vill är det lämpligt att börja om med. Byt inlärningsmetod och kommando – förvåna hunden! Att träna blodspår och starta på viltspårprov är också sommarverksamhet som är stimulerande och nyttig träning för hunden. De flesta hundar tycker att det är kul och intressant att spåra, även ”udda” raser. Det ger inte så mycket fysisk träning, men väl mental stimulans.

Fotnot: Artikeln har tidigare varit publicerad i Svenska Jägareförbundets medlemstidskrift Svensk Jakt/Svenskjakt.se.

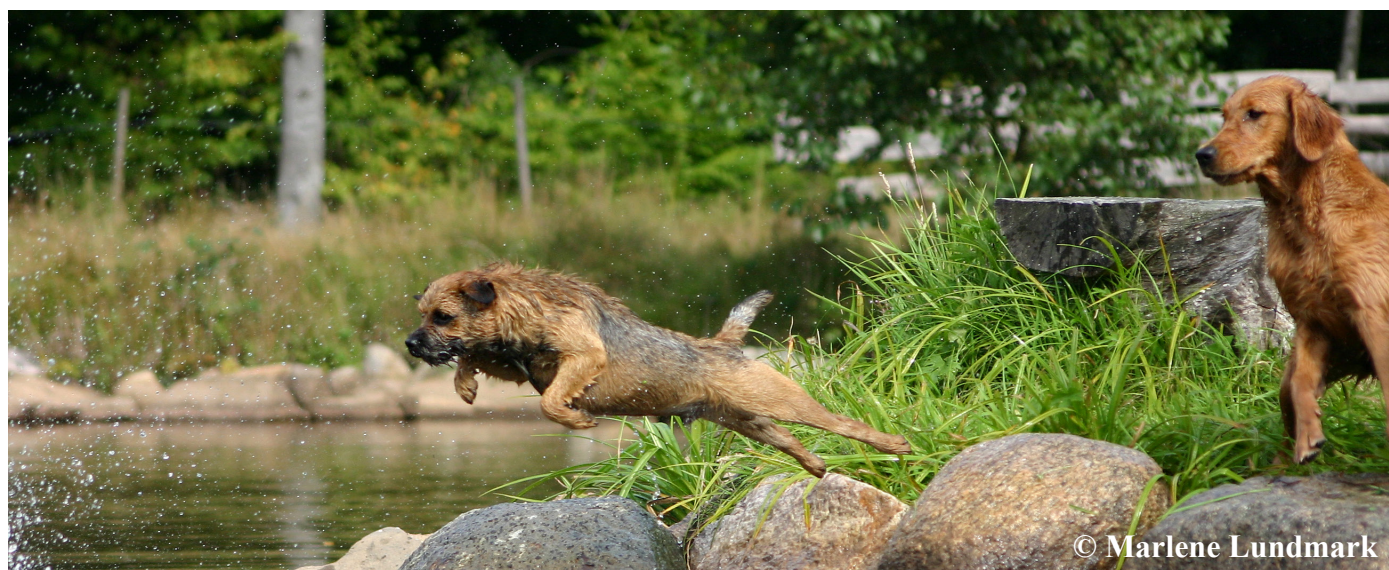
VÄRMESLAG

Om hunden har blivit överhettad måste den kylas ner med svalt (inte iskallt) vatten, doppa den i ett dike eller spola av den. Symtom på värmeslag är vinglighet, den hässjar, dreglar, har torra och röda slemhinnor och får hög puls.

Överhettning kan vara livshotande. Kyl ner hunden snabbt men håll koll på tempen så den inte kyls ner för mycket.

DRICKSVATTEN

Ha alltid en flaska dricksvatten till hands under hundträningen. Inte alla hundar är pigga på att dricka. Man kan lättare få i en sådan hund vatten med en sportflaska. Stoppa plastpipen i hundens mungipa.

© Marlene Lundmark

Borde jag kastrera min hund?

TEXT: DOROTHEA LEDINEK

Artikeln är ursprungligen skriven för Svenska Lapphundklubben men ämnet är relevant för alla raser (red anm).

REDIGERAD VERSION

Anledningarna till att kastrera en hund kan delas in i tre kategorier: 1) oönskad fortplantning, 2) hälsa och 3) beteende. Den här artikeln belyser de första två kategorierna och redovisar både hälsorelaterade fördelar och nackdelar med kastration. Beteendeförändringar och en diskussion återfinns i del 2. Artikeln och dess referenser är tänkt att ge en så fullständig bild som möjligt så att du som hundägare kommer närmare ett välgrundat beslut om vad som passar just din hund i din livssituation.

Oönskad fortplantning

Ett vanligt argument för att kastrera en hund är för att förhindra oönskade valpar. Bortse från det argumentet eftersom du och din hund med största sannolikhet aldrig kommer att bidra till det problemet. Din hund kommer inte springa fritt bland andra hundar, du kommer

inte att gå till hundparken när din tik löper och du kommer att hålla din tik och hane separerade. Kort och gott - tjuvparningar är mycket ovanliga. Om du då kastrerar en hund för att undvika att den får valpar gör du det för din egen bekvämlighets skull och inte för hundens skull.

Problemet för lapphundraserna är inte att det föds för många hundar. Tvärtom. Hos svensk lapphund och lapsk vallhund föds det för få valpar. Det är av yttersta vikt att den genetiska variationen, som finns i raserna i dag, bibehålls så att den framtida inaveln inte ökar mer än nödvändigt. Om det avlas bara på ett fåtal hundar kommer hundarna i kommande generationer att vara nära besläktade med varandra och risken för att nya recessiva sjukdomar bryter ut ökar enormt. Recessiv nedärvning betyder att en hund blir sjuk bara om den får sjukdomsgenen av båda föräldrarna. Trots att båda föräldrarna har sjukdomsgenen är de själva friska därför att den andra genen i genparet fungerar normalt. När en hund som bär på en recessiv sjukdom finns i båda föräldradsjuren

stamtavlor innebär parningen en risk för att sjukdomsanlaget dubbleras. Inom bara några år kan sjukdomen få fäste i rasen.

Det enklaste sättet för att bibehålla den genetiska variationen och därmed förhindra spridningen av vissa sjukdomsanlag i rasen är att alla hundar som är friska, exteriört sunda och mentalt och exteriört rastypiska får en eller två kullar efter sig. Det gäller i dagsläget särskilt hanhundar eftersom det är användningen av hanhundar som begränsar den genetiska variationen idag. Det beror på att färre hanhundar än tikar används i avel. Dessutom är det mycket lättare att låna ut en hane till parning än att ta hand om en dräktig tik och en valpkull. Mycket mer genetisk variation förs vidare om alla hanhundar i en kull får en kull var än om bara en av hanhundarna får lika många kullar.

En renrasig hund är aldrig bara en sällskapshund utan alltid ett potentiellt avelsdjur. Varje ägare till en renrasig hund är med i projektet att bevara rasen för framtida generationer. I dagsläget är det av

yttersta vikt att särskilt hanhundars reproduktiva förmåga bevaras och att hanhundsägaren tackar ja till en parning om kombinationen uppfyller rasklubbarnas avelspolicy. Hör av dig till rasklubbens avelskommitté om du känner dig osäker om en viss kombination. De får inte säga ja eller nej till en kombination men ändå leda dig till det beslut du behöver fatta själv.

Konsekvenser för hälsan

Könshormonerna och de reproduktiva organen har inte bara med reproduktion att göra, de är en del av hormonsystemet. De är involverade i stresshantering, reglering av blodsockernivåer, och tillväxt av hud, ben och päls. Om fördelarna eller nackdelarna av kastrering överväger beror på ras, den grundläggande risken i rasen av att drabbas av en viss sjukdom samt minskningen eller ökningen av den sjukdomsrisken i samband med kastration.

Tyvärr ingår lapphundsraserna i väldigt få studier men enligt studier (som inte tog hänsyn till åldern när kastreringen gjordes och att hundar som dör mycket unga oftast inte är kastrerade) lever kastrerade tikar generellt något längre än okastrerade. Hos hanar fann man ingen skillnad.

Cancer

Kastrering sänker risken för vissa typer av cancer, nämligen testikelcancer och juvertumörer, men ökar risken för andra typer av cancer som till exempel: mastcelltumörer (som är den vanligaste typen av hudtumör hos hundar), elakartade hjärttumörer, elakartade mjälttumörer, prostatacancer, skelettcancer, urinblåsecancer och lymfkörtelcancer. Cancertyperna som ökar vid kastration har generellt sämre prognoser än juvertumörer och testikeltumörer. I en studie med 2505 hundar av rasen Vizla

var den sammanlagda risken att en kastrerad hund drabbas av någon av alla cancertyper förutom juvertumörer signifikant större än risken för juvertumörer för okastrerade tikar. Dessutom ökade risken för alla cancertyper förutom juvertumörer ju tidigare ingreppet hade gjorts. Mekanismerna bakom varför de flesta cancer varianter ökar efter kastrering är inte helt kartlagda men en teori är att nivåerna av hormonet LH ökar. LH stimulerar celler med LH receptorer som mastceller till att

delas sig. En ökad LH-koncentration ökar därmed risken för cancer.

Risken att en okastrerad hund drabbas av tumör varierar mycket från ras till ras och beror på den specifika typen av tumör. Allmänt har lapphundsraserna en lägre risk för tumörer än den genomsnittliga hunden (finsk lapphund 40 procent lägre risk, svensk lapphund 20 procent lägre risk och 40 procent lägre risk för lapsk vallhund). Siffrorna kommer från Agria Breed

Profiles 2016-2021. 20% av finska lapphundar dör eller avlivs på grund av en tumör enligt rasklubbens hälsoenkät från 2019. Hos finska lapphundar är hudtumörer den 4:e vanligaste diagnosen av alla diagnoser och juvertumörer finns på 9:e plats för bara tikar enligt Agria Breed Profiles. För svensk lapphund ligger hudtumörer på 3:e plats av alla diagnoser och juvertumörer på 6:e plats för tikar. För lapska vallhundar ligger hudtumörer på 11:e plats och juvertumörer på 5:e plats för båda könen. Alla andra tumörer har inte kommit med i Agrias statistik för att de är så sällsynta. Detta tyder på att förändringar i risk för andra tumörtyper än hudtumörer och juvertumörer förmodligen inte är särskilt relevanta.

Det finns en myt om att risken för prostatacancer minskar med kastration men sanningen är att den ökar med en faktor 8. Prognosen är mycket dålig för prostatacancer.

Frågan om och hur mycket risken för juvertumörer sänks genom kastration är komplex. Risken för juvertumörer minskar ju tidigare tiken kastreras – med alla nackdelar som kommer från tidig kastration. I en nyare metaanalys (dvs en samlad studie av vetenskaplig litteratur) drog forskarna slutsatsen att det inte finns tillräckligt med väl genomförda studier som stödjer några rekommendationer för när en tik ska kastreras med tanke på risken för juvertumörer.

Risken för juvertumörer är också mycket beroende på hundras. För finska lapphundar är risken för båda maligna och godartade juvertumörer mycket låg med bara 3% innan 10 års ålder enligt en svensk studie. För svensk lapphund är risken 11% enligt samma studie. Enligt Agria Breed

Profiles är risken för finsk lapphund bara 40% av risken för genomsnittshunden. För svensk lapphund och lapsk vallhund är risken bara 70% av risken för den genomsnittliga hunden. Ungefär hälften av juvertumörerna är godartade och av de elakartade tumörerna är bara en liten andel dödliga. Operation av juvertumörer är oftast lätt om tumören upptäcks i tid. Det är alltså viktigt att regelbundet undersöka sin tiks juver.

Risken för livmodercancer är såklart noll för en kastrerad tik men risken är mycket liten från början eftersom bara 0.4 procent av alla tumörer hos hundar är livmodertumörer.

Testikelcancer är inte ovanlig för äldre hanhundar men prognosen är mycket god om testikeln med tumören avlägsnas i god tid och tumören är ytterst sällan dödlig. Den viktigaste åtgärden är att själv undersöka sin hanes testiklar regelbundet. Palpera försiktigt och med mjuka fingrar. Testiklarna ska kännas som en fast vindruva och

texturen ska vara samma igenom hela testikeln förutom en lite hårdare del på ändan av varje testikel. Annars ska det inte finnas några bulor eller knölar. Tumörer i testiklar som ligger kvar i bukhålan (kryptorkism) är farligare och vanligare än i testiklar som ligger i pungen så att regelbundet palpering är extraviktig.

Skelettet och rörelseapparaten

Hundar som har kastrerats innan eller under puberteten får längre ben, mindre benstomme, smalare bröstkorger och huvuden. Valparnas ben växer i tillväxtzoner på sina ändar genom att cellerna delar sig där. Könshormonerna som ökar under puberteten signalerar till tillväxtzonerna att stänga sig. Olika tillväxtzoner slutar producera benceller vid olika tidpunkter under valp- och unghundstiden och de sista tillväxtzonerna stängs så sent som vid 18 månaders ålder. Om kroppen inte producerar könshormoner på grund av kastrering så saknas den signalen och benen fortsätter att växa, vilket leder till att vissa ben blir för långa

©Monika Wahlstedt

i relation till andra. Till exempel blir skenbenet för långt i relation till lårbenet, vilket ökar risken för korsbandsskador.

Kastrerade hundar har också en ökad risk att utveckla höftledsdysplasi och risken är desto större ju tidigare hunden kastreras. Även risken för patella luxation (knäleden vrids ur leden) ökar – hos finska lapphundar är besvär med patellan ungefär lika vanliga som besvär med höfterna eller armbågarna.

Att kastrera sin hund innan hälsoutvärderingen efter 1 ½ års ålder gör själva hälsoutvärderingen ganska meningslöst för att utvärdera. Att veta hundens ledstatus är såklart fortfarande fördelaktigt för hundens skull så att man kan arbeta förebyggande om hunden visar sig ha dåliga leder.

Urinläckage

Det finns flera studier som visar att kastrering ökar risken för inkontinens, blåskatarr och urinströmning hos tikar men de flesta studier har låg kvalitet.

Fetma

Att kastrera är den största riskfaktorn för att hunden blir överviktig eller fet. Hormonerna som signalerar mättnad minskar samtidigt som ämnesomsättningen blir långsammare. Kastrerade hundars har ett mindre energibehov samtidigt som de är hungrigare. Övervikten leder i sin tur till problem med rörelseapparaten.

Demens

Det finns en studie som har visat att kastrerade hanar tappar sina kognitiva förmågor snabbare än intakta hanar. För människor har forskare kunnat visa att både testosteron och östrogen skyddar kognitiva förmågor.

Immun- och hormonbildande systemet

I det hormonbildande (endokrina) systemet skickas meddelanden hela tiden mellan olika körtlar för att hålla systemet i balans. Genom att kastrera slås två viktiga körtlar ut - testiklarna och äggstockarna - och därmed kan systemet aldrig bli balanserat. Det i sin tur ökar risken för sjukdomar som till exempel brist på sköldkörtelhormon (finska lapphundar har redan dubbelt så stor risk som "genomsnittshunden" att drabbas av denna sjukdom enligt Agria Breed Profiles), atopisk dermatit (eksem) som ligger inom topp 10 bland specifika diagnoser för alla tre lapphundraserna enligt Agria Breed Profiles, autoantikroppar som förstör röda blodkroppar, muskelsvaghet, inflammation i slemhinnan i tjocktarmen och ändtarmen som är mycket vanlig hos alla hundraser, och Addison (en hormonsjukdom som beror på att binjurarna inte tillverkar tillräckligt med kortisol och aldosteron).

Livmoderinflammation (pyometra)

Progesteron sätter igång ägglossningen men gör också slemhinnan i livmodern tjockare och strävare så att bakterier lättare får fäste vilket kan leda till en inflammation. Vid varje cykel blir slemhinnorna lite tjockare och strävare så att risken för inflammation ökar med tikens ålder. Livmoderinflammation är livshotande och svårbehandlat. Risken att en tik blir sjuk i pyometra varierar väldigt mycket från ras till ras och ligger hos finsk lapphund på 12%, och hos svensk lapphund på 37% vid 10-års ålder enligt en svensk studie. Även Agria Breed Profiles visar att finska lapphundars risk att drabbas av pyometra bara är 60% jämfört med genomsnittshunden. För lappskvallhund och svensk

lapphund är risken ungefär lika stor som för genomsnittshunden enligt Agria Breed Profiles. För ägare av finska lapphundar är det tydligt att det är bäst att vara. Var medveten om sjukdomstecken för pyometra och fundera på om man ska operera bort bara livmodern (hysterektomi) och lämna äggstockarna så att den inte kan inflammeras samtidigt som de goda effekterna av ett komplett hormonsystem kvarstår.

Kastratpäls

Hos lapphundraserna är risken mycket stor att hundens pälskvalité försämras avsevärt. Pälsen blir mjukare, fluffigare och torr. Den förlorar därmed sin funktionalitet. Hunden blir varm på sommaren och den blir tovig och smutsig. Kastrater släpper inte sin underull utan bara bygger på om man inte tunnar ut den regelbundet eller klipper den. En tovig päls kan leda till sekundära hälsoproblem, överhettning och smärtor när tovor drar i pälsen. Räkna med att du behöver lägga mycket mer tid på din hunds pälsvård efter kastration om du vill ge din hund samma livskvalitet som innan. ♦

Andra delen kommer handla om kastrationens påverkan på beteenden och stöd inför det svåra beslutet. Den publiceras i julnumret.

Dorothea Ledinek är sammankallande för svenska lapphundklubbens avelskommitté och föder upp finska lapphundar under namnet Vita Nattens. Hon tackar Maud Vennberg och Cecilia Henriksson, som är ledamöter i avelskommittén, för korrekturläsning och Moniqa Swålas för redigering.

Referenser

För referenser och hänvisningar, se: <https://www.slk.nu/kastration/>

Ta valpar för första gången

Att ta en kull valpar på tiken kanske kan tyckas som en enkel sak vid första tanken. Men det är bra att vara väl förberedd och påläst innan. Del 3 av 4.

TEXT: MARIE GADOLIN

Valparnas första åtta veckor

De tre första veckorna i valparnas liv sköter tiken det mesta. Därefter blir det mer och mer jobb för tikägaren.

TEXT: MARIE GADOLIN

Naturligtvis måste man hålla koll på att valparna får i sig tillräckligt med mjölk, går upp i vikt, är bra i sina magar och att ingen valp kommer på undantag. Redan efter en vecka kan de små valpklorna behöva klippas för att inte riva i tikens juver. Och efter två veckor bör de avmaskas mot spolmask. Klorna klippas sedan en gång i veckan och avmaskning görs varannan vecka.

När valparna är runt tre veckor kan man börja presentera annan mat för dem. Vad man då ger varierar mycket. En del börjar med majsväl-ling, andra med fint mald kalvfärs, en tredje med någon fodertillver-kares valpmousse eller till och med det första valpfodret.

Om man är så lyckligt lottad att det finns en erfaren uppfödare att fråga

om råd är det guld värt. Principen är i alla fall att börja sakta och försiktigt och se hur valparna reagerar på tillägget. Ge en gång om dagen till att börja med, går det bra ökas det successivt på med en måltid i taget, tills valparna vid omkring sex veckors ålder får sin huvudsakliga näring på det viset. Om de slutligen är uppe i fyra eller fem mål per dag varierar mellan raser och uppfödare. Tiken kompletterar med att ge di i ett par veckor till, men även här finns undantag med tikar som vägrar låta valparna dia så länge. Och tikar som gärna håller på ett bra tag till.

Vid tolv dagars ålder ungefär, börjar valparnas ögon att öppnas och då blir de också successivt mer rörliga och nyfikna på omvärlden.

Har de haft en lugn vrå i ett sovrum kan det vid tre–fyra veckors ålder vara dags att flytta ut dem till ett större utrymme där det är mer liv och rörelse. Kök eller vardagsrum till exempel. Men fortfarande sover de mycket och ska få göra det i fred.

I takt med att valparna blir mer aktiva vill de gärna ha leksaker. Det kan vara enkla saker som en

©Monica Blomberg

tom hushållsrulle eller en gammal strumpa med tidningspapper i, eller köpta leksaker som finns i mängd och parti. Var försiktig med leksaker som har små detaljer som kan lossna och fastna i svalg eller mage.

Parallellt med att valparna växer ska kontakt hållas med blivande valpköpare. De kan komma på ett

första besök när valparna är åtminstone fyra veckor. Inte tidigare, tiken ska inte oroas. Därefter får man ha fingertoppskänsla och inte anstränga tik och valpar med för många besök. Valpintressenter vill gärna lyfta upp och gosa med valparna, se till att de då sitter ner på golvet så att inte någon olycka händer med en valp som slingrar sig ur greppet.

När leveransdagen närmar sig är det bra om valparna har lärt sig ha ett litet halsband, kanske provat på att sitta i bur och åka bil. Och om årstiden tillåter har de naturligtvis varit utomhus korta stunder.

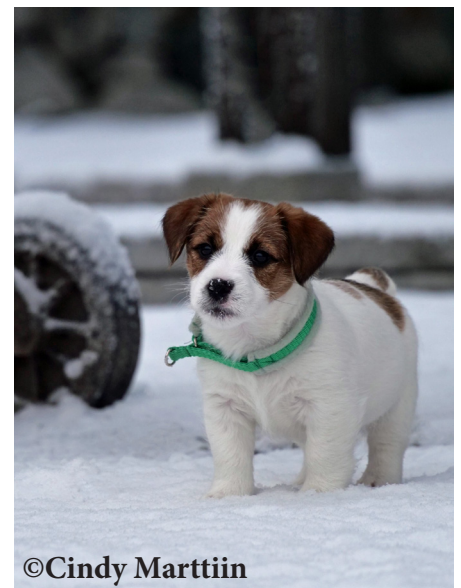
Fotnot: Artikeln har tidigare varit publicerad på Svenskjakt.se.

©Melissa Westergård

©Monika Wahlstedt

©Cindy Marttiin

Ljusa minnen

ur boken "Hundar och deras grevinnor" av Jonas Wiborg

Tiden går och världen förändras. Det är lätt att ibland försjunka i tankar och gå tillbaka i tiden, tillbaka till något som en stämning, något som var väldigt roligt och lustfyllt. En känsla som det kan vara svårt att återvända till, trots goda försök. Jag brukar tänka så kring minnet av sommaren 1978, hur jag i tonåren skulle få komma till England och förkovra mig när det gällde favorit-terierna. Hur det en varm junikväll så tydligt började ett nytt viktigt kapitel i mitt hundliv. Utanför järnvägsstationen låg kvällssolen lågt över taken, här stod en gråhårig dam med käpp, vi hälsade och hon sa "Call me James". När vi kom till

hennes bil och dörren öppnades möttes jag av åtta vänliga hundansikten, alla James hundar åkte alltid med i bilen, de älskade att få ta en tur. Efter en stunds färd kom vi så till James gård Sowdens med sina stora rosenrabatter och ett bostadshus med grund lagd omkring 1248. Här skulle jag få vara några sommarveckor och det var fantastiskt, under bilturen hade vi resonerat kring de olika uppfödarna av rasen och James tyckte att jag var väl insatt.

Vi två lärde känna varandra ganska snart. Egentligen hette James faktiskt Mrs Eileen Jameson och så småningom skulle jag få veta att hon

i sin ungdom gift in sig i den inte helt okända irländska whisky-familjen. Men att äktenskapet inte blev någon vidare succé, det varade endast ett år men gav frukt i form av en högt älskad son. Det var kanske lite svårt att tänka då, när hon satt framför mig som en äldre dam, men senare har jag förstått att denna intressanta kvinna nog hade dragits till spänningen i tillvaron, att hon både vurmat för att rida in sina vänners mest bångstyriga hästar samt tilltalats av att köra mycket snabba bilar. I slutskedet av andra världskriget gjorde Hitlers man Rudolf Hess ett desperat försök till någon sorts överenskommelse med fienden och

flög ett plan till Skottland. Och vem var första person att stå öga mot öga med honom där uppe i norr om inte James när hon kom åkande i sin ambulanstransport.

Ett faktum är att mycket av våra minnen sitter i dofter och varje gång någon i min närhet dricker en gin & tonic, med sin distinkta enbärsdoft, så vips kommer jag tillbaka till James och Sowdens, för det var hennes verkliga favorit. Hon brukade hyvla ned några gurkskivor i glaset.

Innan jag kom för att stanna hade jag fått avge ett löfte att sköta gräsklippningen under vistelsen, vilket bara var ett nöje även om gräsmattorna skulle vara så korta att man utan problem hade kunnat använda dem som golfgreen. Men det var för hundarna jag kommit dit, James hade fött upp terrierna i ungefär 30 år, hon hade bara av en slump först kommit i kontakt med favoritrasen men hade ingalunda då varit någon nybörjare när det gällde djuravel. Tillsammans med sin syster hade hon i ungdomen ställt ut moderns franska bulldoggar, även om dessa hellre jagade tåg! I sitt sovrum på en hylla hade James de medaljer hennes far hade vunnit med sina får, det hade för övrigt varit ett himla sjå med att lasta dessa på järnvägsvagnar när de skulle fraktas till utställningar. Fadern hade också varit hängiven uppfödare av Suffolk Punch, en kallblodig hästras, numer mycket ovanlig, som skall ha ungefär samma röda nyans på sin hårrem som den leriga jorden i Suffolk. Hos James fanns det oljemålningar föreställande några av familjens bästa hästar.

Starka tiklinjer

När så James hade börjat banan som uppfödare så gick det ovanligt snabbt bra för hennes hundar,

certifikatvinsterna lät inte vänta på sig speciellt länge trots att konkurrensen var hård.

James var oerhört stolt över sina mentorer och citerade dem gärna, hur Cecily Miles tidigt lärt henne att hålla sig till en stark tiklinje, ja ungefär som Aga Khan hade fått fram sina fantastiska kapplöpningshästar tack vare en stark linje av ston från Mumtaz Mahal, Derbyvinnare 1930 fram till Shergar, Derbyvinnare 1981. (Kortfattat var Aga Khan den andliga och världsliga ledaren för de indiska ismailiterna, han hade en probrittisk hållning vilket innebar att han i stor utsträckning befann sig i

England. Aga Khan var ryktbar för sin stora rikedom.)

Det blev också en stolt dag när James i sin avel kunde dubbla på sin egen tiklinje, så att både valparnas mor och far bar på den.

En annan viktig mentor var Phyllis Salisbury som hade haft rasen i sitt barndomshem då hennes far hade använt dem till jakt. Sedan som nygift var Phyllis snabb med att skaffa egna och börja föda upp dem för att förbli sina terrier trogen livet ut. Den förtjusande, lite blyga och tillbakadragna Phyllis bodde inte så långt ifrån James och hade kunnat

konstatera att hon skötte sekreterarsysslan i den lokala ponnyklubben med bravur. Därför föreslog Phyllis på ett tidigt stadium att James kunde bli sekreterare i deras hundrasklubb, och så blev det.

Jag måste här få berätta lite om Phyllis också för långt senare har jag insett att hon på sitt sätt faktiskt var lite ovanlig för sin era med sin avelsmetod, kanske lite före sin tid. Obrutna tiklinjer i all ära, men medan alla runt om krampaktigt höll sig till dessa hade Phyllis sin egen metod. Hon hade i den egna uppfödningen sällan några längre generationer i nedstigande led än tre, utan brukade så fortsätta med någon hund som bara delvis hade hennes kennelnamn i anorna men även andras. I vilket fall så höll hon sig under 60 år i täten och presenterade den ena mer suveräna terriern än den andra. Hon kunde visst sälja valpar till andra uppfödare, men var nog ibland rädd för att få konkurrens

”av sina egna” och därför när hon själv fått avkomma efter en av sina utsökta hanhundar sattes denne inte sällan på ett flygplan för karriär i nytt land med ny ägare. Oftast gick resan över Atlanten. Detta istället för att gå kvar och anlitas i aveln av de andra kennlarna.

Förutom hundarna var aldrig hästarna, kapplöpningarna på Ascot, ponnyklubben eller Phyllis dotter Audreys jakthästar, med därtill hörande bassetpack, så särdeles avlägsna när jag befann mig bland dessa damer. En följd av detta blev att jag nog alltid tänkt att skickliga hästmänniskor med sina kunskaper i anatomi och funktionstänkande ofta har kunnat bidra med mycket om de också börjat ägna sig åt hundar. För mina engelska vänner var deras hundras standard, som hade formulerats 1876, verklig lag. Om någon till äventyrs hade nämnt något om en ändring i denna beskrivning så var Phyllis kommentar alltid

samma kärnfulla: ”Dög den åt dem så duger den åt oss”, syftandes på de gentlemän som hade nedtecknat orden.

Phyllis blev mycket gammal, sista delen av sitt liv tillbringade hon på ett äldreboende. Hennes vänner glömde förvisso inte bort henne utan brukade ta en samling terriers med sig och besöka Phyllis där hon bodde. Kära Phyllis brydde sig då inte längre så mycket om det som hände i den verkliga världen, men blev uppiggad och glad när hon mötte hundarna och började genast granska hur det var ställt med deras pälskvalitet och ansiktsuttryck.

Total hängivenhet

Jag har aldrig i mitt liv träffat någon som var så fullständigt hängiven sin utvalda ras som James, även om jag under åren på olika håll mött flera djupt engagerade fantast. En eftermiddag åkte vi på besök till ett mycket trevligt par, boende i

*Ch Sowdens
Spindrif*

närheten med en förnämlig spaniel-kennel. James tyckte inte på något sätt illa om dessa fågelhundar, men i bilen hem konstaterade hon att de saknade mycket som fanns i hennes ras vad det beträffade såväl långa anor som skickliga och fascinerande uppfödare. I spanielleden fanns till exempel ingen Phyllis fastslog hon sakligt.

I sin totala entusiasm över sina terriers så kom James vid ett tillfälle att förvisso begå ett misstag. Som sekreterare i klubben hade hon som uppgift att sända ut röstningspapper när ny styrelse skulle väljas. Förbjude, man får inte göra så i demokratis namn, men James skrev tips till några vänner och bekanta på baksidan av röstpapperet om vilka man kanske inte borde rösta på. Jag har funderat på varför hon gjorde så? Det var ousäktligt och fick till konsekvens att hon också blev befriad från sekreterarsysslan. Under åren har man trots allt vid vissa tillfällen kunnat betrakta några av de annars mest nyktra människosinnen som ändå låtit sig berusas av makt om det så gällt hundklubbar, men jag tror inte att det var fallet med James. Jag tror att hon tyckte sig ha fullständigt genuina skäl för sitt handlande, att hon på något sätt ändå agerat i riktning för sina älskade terriers bästa, även om det blev fel.

När vi hade varit på utställning, på kvällen, så plockade James fram en stor bok i vilken resultaten med tanke på årsbästa i rasen noterades. Sedan använde hon sin röda penna och i utställningskatalogen strök under de samtliga deltagare som hade hennes hundars blod i sina ådror, ofta blev katalogen väldigt färgglad. Hennes ögonsten hette Drifter, han innehade då rekordet inom rasen gällande vunna certifikat

med sina 29, varav fyra var erövrade på prestigefyllda Crufts. Hans stamtavla visade en upp dubblering på den egna tiklinjen. Drifter var den uppburna stjärnan. Under hela sitt liv fick han inta de dagliga två måltiderna vid ett speciellt hörn bredvid den alltid lika varma Aga-spisen. Garageporten och bildörren stod för jämnan öppna om Drifter ville dra sig tillbaka och i lugn och ro få sova en stund i bilen, utan att bli störd av de yngre hundarna. I husets matrum var den långa raden av Drifters certifikatlappar och rosetter uppsatta på ena väggen. Han var nästan hushållets överhuvud, hans vilja var lag. När både James och Drifter var borta så förekom i två av hundtidningarna att den populära frågan ställdes till några aktiva uppfödare vilken individ inom rasen som varit absolut bäst. I båda dessa utfrågningar fick Drifter flest röster och jag vet att James närmast hade spruckit av stolthet om hon hade fått uppleva detta. Namnet på älsklingshunden var det sista James hördes säga när hennes liv närmade sig slutet.

På något sätt kan jag känna glädje över att James fick leva sitt långa liv utan att några stora förändringar skedde där i hennes "hundliv", att hon fick fortsatt tro på det hennes mentorer från början hade lärt henne, att allt var ungefär som det alltid hade varit. Det passade nog henne ganska bra. Jag kan längta tillbaka till den känslan när jag satt där vid matbordet på Sowdens och åt de söta trädgårdshallonen med den helt ljuvliga mättat gula grädden till. Då jag tittade ut genom fönstret över de gröna kullarna där kor fridfullt betade. Allt var härligt och framtiden såg ljus ut, vi kunde sitta och diskutera hundar i timmar och imorgon skulle det bli en trevlig dag på den årliga utställningen i Windsor Park.

Ökad insikt

Men jag måste reflektera över oss som kom sedan, hur vi ändå har fått uppleva ett minst sagt dramatisk skifte, vår ökade insikt har inneburit näst intill halsbrytande omvärderingar. James och hennes vänner skall ha all tänkbar respekt, de var storartade för sin tid. En del synsätt håller absolut ännu, men många av deras teorier har visat sig ganska ödesdigra. Det är till exempel bättre med tio på lite olika sätt bra avelshundar än en tongivande suverän matador. Att det inte är speciellt lyckat att i decennier lite protektionistiskt bara hålla sig till sin "egna linje" i aveln. Men vi har ju också fått se internationaliseringen inom hundvärlden nå både våra egna och för den delen brittiska stränder. Vi är bara i början av ett DNA-analyserande avseende sjukdomar hos våra djur.

Det är lätt att fortsätta tänka hur saker och ting har förändrats på många sätt under tidens gång. Hur det nog är viktigare än någonsin för oss idag, vi som lever i den moderna och på många sätt tämligen krävande tillvaron, att få omge oss med våra kära hundar. Att de bildar en "fristad", ett andningshål, en oas i våra liv. Här vill vi få befinna oss och förbli ostörda, helst skall inget få komma utifrån och bryta vår ro, även om det ibland är oundvikligt. Här vill vi få ha en regnfri dag.

Ny styrelsemedlem

Hej. Jag heter Mia Borg från Hallsberg och är nyinvald i styrelsen. Och här är liten presentation av mig.

Är uppväxt i en pudelfamilj. Min mor och far födde upp mellanpudel när jag växte upp. Köpte min första egna pudel 1987, en svart storpu-del. Men sen blev det aprikosröda dvärg samtidigt med storpu-del. Och sedan bara dvärgpu-del. Just nu har jag tre tikar hemma. Fick min första kull 2007, och då samtidigt mitt kennelnamn, Kennel Drop-Dead Gorgeous.

Jag föder upp aprikosröd och svart dvärgpu-del, men ibland kommer det in någon mellan och toy i kullarna. Avla på pudlar med bra mentalitet och som är friska är viktigt, och jag gör de hälsotester som skall göras. Jag lever för pudeln och vill förvalta dess arv på ett bra sätt.

Jag sitter i styrelsen som vice ordförande i Svenska Pudelklubben Mellansvenska avdelningen. Jag har hunduppfödarutbildning inom SKK och är också kennelkonsulent, så har lite erfarenhet i det mesta. Är även mentor i SPK. Kunna få hjälpa någon med deras problem betyder mycket för mig och jag delar gärna med mig av det jag kan.

Har ett förflutet inom ridsporten, har haft egna hästar, tävlat i hoppning och varit aktiv i Örebro Läns Ridsportförbund styrelse.

Sen har jag nog Sveriges största pudelsamling. Har cirka 1300 pudliga saker.

Hälsningar
Mia "PudelMia" Borg

Mentorer

Nedanstående medlemmar som anmält intresse för att bli mentorer har godkänt att vi lägger ut deras namn och mailadresser. Välkommen att ta kontakt med någon av dem:

Pia Nilsson, Mörrum, zhinzimbaz7@gmail.com
Vi, jag Pia och min man Nils-Åke, har sedan 2005 uppfödning av rasen shetland sheepdog. Vi föder upp 1-3 kullar/år i en liten familjekennel.

Eva Zittorin, Fjälkinge, rantafej@live.se
Slovenský kopov, nederlandse kooikerhondje, golden retriever

Ingrid Kruse, Bräkne-Hoby, inka@wiitch-hoos.se
Grosser schweizer sennenhund

Helene Björkman, Sandviken, helene@barecho.com, springer spaniel

Christina Strandberg, Enköping, 0760-195798, dobguns@hotmail.com. Kennel sedan 1989. Dobermann och dansk svensk gårdshund. Varit engagerad i SKK, SBK & rasklubbar. Utställningar, mentalsektorn, tjänstehund. Utb. testledare, utställningsansvarig.

Jenny Nilsson, Årsunda, jenny@barecho.se, springer spaniel

Lena Bertilsson, Mörrum, busalizas@yahoo.se, släthårig foxterrier

Susanne Ekstedt, Uppsala, susanne@uniquedogs.eu
Uppfödare av labrador retriever sedan 1988, driver hunddagis sedan 2010. Diskuterar och delar gärna med mig av mina erfarenheter kring avelsfrågor och är gärna stöd i samband med förlossningar.

Anette Nielsen, Örbyhus, lomenos@hotmail.se, kennel Lomenos. Chihuahua. Född och uppväxt med hundar och uppfödning, olika raser stora som små. Under eget prefix har jag fött upp chihuahua sedan 1982 och dessförinnan varit "lärling" i kennel som jag ärvde. Jag har gått uopfödarutbildningen två gånger samt utbildning i fördjudap genetik. Jag agerar mentor i dag till några nya i rasen jag föder upp.

Ulrika Lundqvist, ulrika.norling@hotmail.com, kennel Lambington. Med 31 kullar i bagaget och flera raser har jag tills idag varit mentor till flera uppfödare. Jag har gått uppfödarutbildningen två gånger, senast förnyat 2020 och har utbildning i mentorskap sedan tidigare tjänst i Svenska Kyrkan.

Vi söker trubbnosiga hundar som vill genomgå RFG-gradering (BOAS-test) och medverka i våra forskningsstudier.

Vi söker **Dig** som äger en hund av raserna **mops, Fransk bulldogg, Engelsk bulldogg** eller **Boston terrier** för att medverka i våra forskningsstudier!

Trubbnosiga hundar av ovanstående raser kan ha ökade andningsljud, såsom tex snarkningar. I vissa fall kan luftvägarna vara trånga, vilket leder till andningsbesvär, s.k. BOAS (Brachycephalic Obstructive Airway Syndrome). BOAS-forskningsgruppen vid SLU har i samarbete med Chalmers tekniska högskola och forskare i England flera pågående forskningsstudier som ämnar undersöka och karakterisera BOAS.

Du som vill medverka i studien kommer att få din hund **BOAS-testad**, enligt **RFG-S**, och om så önskas kan du få ett intyg som registreras i SKK (intyget gäller inte för Boston terrier). Testet är fortsatt frivilligt men från och med 1 januari 2025 kommer det att bli obligatoriskt med RFG-S undersökning av föräldradjuren innan parning. För mer information angående RFG-S se: [RFG-Scheme \(skk.se\)](https://www.skk.se)

I studien kommer vi att lyssna över hundens struphuvud med ett stetoskop och spela in hundens andningsljud i vila och direkt efter arbetstestet. Från hundar som är lugna i situationen och där djurägaren godkänner, samlar vi även blod för genetiska analyser och för analys av biomarkörer som kan vara avvikande vid BOAS. Vi kommer även fotografera och videofilma hundarna. Syftet med ljudanalysen är att testa om en mobil-telefon applikation kan hjälpa estimerera BOAS-grad.

Oavsett om Din hund har missljud när den andas eller inte är Din medverkan lika angelägen!

Studierna har godkänd etisk ansökan. Samtliga uppgifter kommer att behandlas konfidentiellt och anonymt. Ljudfilerna kommer att analyseras vid Chalmers och ingen fildelning kommer att ske utanför forskningsgruppen. Din och Din hunds medverkan är av stort värde för att vidareutveckla vår kunskap om trubbnosiga hundars andningsvägar.

Vi hoppas innerligt att ni vill medverka!

Är Ni intresserade av att delta, eller har frågor angående studien är Ni välkomna att kontakta oss:

Maria Dimopoulou, leg vet, nationell och europeisk (Dipl ECVS) specialist i kirurgi hund & katt, doktorand, SLU; Maria.Dimopoulou@slu.se

Isabella Sykkö, Civ.ing. i elektroteknik, Chalmers tekniska högskola; sykkoi@chalmers.se

Tid: September, oktober 2024, exakt tidpunkt meddelas efter initial kontakt. Undersökningen förväntas ta ca 30 -40 minuter.

Pris: Undersökningen och RFG-intyget är kostnadsfria.

Plats: Smådjurskliniken, Universitetsdjursjukhuset, Ultuna, Uppsala.

Boxer-SM på Tånga Hed i Vårgårda

10 augusti 2024 – det 26:e genom tiderna

Boxer-SM arrangerades första gången sommaren 1998 i Ånnaboda som ligger uppe i Kilsbergen några mil utanför Örebro. Jag var en av tre initiativtagare och tillsammans med några andra eldsjälar, och dåvarande avdelningsstyrelse som jag för övrigt ingick i, den som drev arrangemanget under de tio år vi höll till i Ånnaboda.

Boxer-SM bestod då av, och ambitionen är densamma fortfarande ..., officiell utställning, valputställning, lydriad i samtliga klasser och bruksprov – nu kompletterat med

IGP. Då, på "den gamla goda tiden" började vi på fredagseftermiddagen med lydriadsprov. Det var två fulla "ringar" i lydriadsklass I med två domarlag. Det var runt 25 hundar i lydriadsklass II och, om jag minns rätt, upp mot 15 starter, minst, i lydriadsklass III och elit.

Lördagen bestod av valputställning och bruksprov. Valputställningen såg sällan under 40–50 valpar och det var så många anmälda till bruksproven att vi hade svårt att bereda alla plats, vilket ALLTID var ambitionen. Ett år hade vi 43 appellspår – med

bara boxer! När jag påminner min man om de här härliga tiderna och Boxer-SM i Ånnaboda, tar han sig för huvudet. Han gick nämligen ut vartenda ett av de 43 appellspåren ... Idealiteten visste inga gränser på den tiden... 😊

Ett annat år hade vi femton ELITEKIPAGE i spår och sök – endast boxer, och som krydda på moset var nästan allihop svenska utställningschampions!

Det var klass på boxer i Sverige en gång i tiden! 😊

På söndagen var det alltid den officiella utställningens tur och vi alltid två ringar – en för hanar och en för tikar. Ringarna var fulla, ibland med råge... och det hände att vi fick anlita en tredje domare för de unga hundarna.

De här tiderna är ett minne blott och de senaste åren, ganska många faktiskt..., har Boxer-SM klarat sig med en domare till både valpar och vuxna. Numera är det svårt att få bruksproven genomförda – dels för att de ideella krafterna inte längre finns och närliggande brukshundklubbar har fullt sjå med att kunna genomföra sina egna prov och tävlingar. Och dels därför att vi har svårt att få tillgång till marker.

Den tid då mer eller mindre alla ställde upp för sin klubb och ”brann” för att arrangemangen skulle kunna genomföras är förbi. Nu vill man hellre tävla och/eller ställa ut själv och tycker att ”någon annan” ska ”se till” så att proven eller utställningen kan genomföras... På ”min tid” gjorde vi både och ...

Återväxten inom min ras, boxer, är liten. I år var det 46 anmälda till utställningen, 20 totalt till lydndsproven varav 13 i den allra enklaste START-klassen. Av övriga sju i klass I och II, var fyra av annan ras... ingen anmäld i klass III och elit. Av dessa totalt 20 starter var det endast fyra ekipage som fick ihop poäng tillräckligt för ett 1:a pris, och det i den ganska nya, betydligt enklare STARTKLASSEN. På den här vägen fortsätter det och jag ska inte trötta ut er läsare med negativa ord och siffror kring bruks- och lydndsproven, men när jag ändå nu skriver ett reportage från Boxer-SM där ju även bruks- och lydndad ingår, så känns det bra

att beskriva den verklighet boxer befinner sig i, i Sverige.

Bara ytterligare några ord om bruksproven – av 12 starter i lägre/högre och elit, så var det bara fyra godkända resultat. ROLIGT var, att min bästa tik på lördagens utställning var en av dem. Hon blev för övrigt svensk utställningschampion under Boxer-SM!

BSL (bruks/spår/lydnad) och IGP (internationell prövningsordning, tidigare IPO) som liksom de svenska bruksproven genomfördes på

söndagen, hade samma dåliga utfall. Av tio starter godkändes fem med utbildningstecken, det vill säga blir godkända och kan starta i nästa klass. Det låter kanske bra? Men inte ur ett boxerperspektiv, eftersom tre av de fem godkända resultaten levererades av andra bruksraser – två australian shepherd och en malinois.

Antalet anmälda boxer till utställning i Sverige har varit dalande under många, många år, liksom för övriga av SBK:s raser. Jag har varit en av dem som arbetat för att CERTET på utställning ska delas ut till den hund som domaren anser är den

vackraste. Det borde, enligt min mening, vara lika självklart som att CERTET på bruksprov delas ut till den hund som under provdagen är den bästa, det vill säga med högst poäng i den gren hunden startas.

För att bli UTSTÄLLNINGS-CHAMPION kan det, för brukshundar, krävas arbetsmeriter. Men det är en annan sak och jag utvecklar gärna mina tankar om detta en annan gång.

Årets Boxer SM då 😊😊

Ja, det blev en jättetrevlig dag och kvaliteten på de hundar som ställdes ut var hög. Tillresande från både Danmark och Norge med flera av sina bästa hundar samt svenskägda importörer gjorde dagen angenäm för mig. 😊

Bästa valp kom från Danmark, son till ”min” Europavinnande hane senast i Herning, Danmark. Pappa själv var också på plats och hans rörelser finns det inte många som slår. Den här dagen var han tyvärr inte helt fräsch i huden och placerades därför inte i vare sig championklass eller bästa hane.

Jag hittade dagens BIR bland hanarna i championklass – en svenskägd hane importerad från Italien. Jag var också mycket förtjust i den hane jag hade tvåa i bhkl, en norsk hane som visas framgångsrikt ute i Europa, Tyvärr var han den här dagen lite tung i underlinjen.

Tikarna höll mycket hög kvalitet överlag och när jag började plocka bort tikar i bästa tikklass stod där sju

kvar till slut, allt från juniorklass till veteranklass. Alla visades i utmärkt kondition med härlig muskeltonus och alla kunde aspirera på en plats i btkl.

Jag gjorde som jag brukar göra när jag dömer boxer ute i Europa och det är många hundar i klasserna, ”de får springa om det”! Jag vill här BETONA att det handlar om att visa sina boxer samlat i perfekt tempo och det gjorde de kvarvarande tikarnas handlers den här dagen. De var mycket välvisade och visades i just det perfekta tempot som ”gör boxern” och visar vilka som håller sina ryggar och som blir bättre och bättre när de får springa mer än ett varv i ringen.

Till bästa tik utsåg jag en mycket vacker klasstik från bruksklass. Hon var vackert och korrekt mörktigrerad där den röda bottenfärgen var tydlig och intensiv. Hon var fantastiskt välbyggd med långa bendelar och visades i näst intill perfekt kondition. Huvudet hade de proportioner som boxerrasen bör eftersträva, mörka ruterformade ögon med ett nyfiket

och vänligt uttryck och stora, öppna näsborrar. Det visades sig att hon hade bruksmeriterna för championat och blev champion den här dagen! Jättekul för ägare, uppfödare och för mig själv förstås!

Jag måste nämna det som lovar gott för framtiden – nämligen tre mycket lovande juniortikar där två av dem stod 2:a och 3:a i btkl. En är född i Frankrike och den andra i Lettland, den tredje svenskuppfödd. Lite kuriosa är att jag har dömt båda importtikarnas fäder vid några tillfällen, topphundar båda två som uppenbarligen också kan leverera i aveln.

I skrivande stund har min bästa junior, tiken från Frankrike, varit ute en del i andra sammanhang i Sverige och visat på SKK:s utställningar. Det går jättebra för henne där, hon syns och är väl presenterad, och det är jättekul att se domarna ta fram, och placera, en så vältypad boxer av en så internationell klass.

Förklaring till förkortningar i texten:

IGP – (Internationale Gebrauchshunde Prüfungsordnung) (IPO) ingår fyra olika provformer som syftar till att pröva arbetsförmågan hos hund och förare inom spår, lydnad och skyddsarbete.

IGP-prov – den största provformen är som ett bruksprov, men består av tre avdelningar; spår (A), lydnad (B) och skyddsarbete (C).

BSL (Brukshundprov Spår Lydnad) som innefattar spår- och lydnadsdelen från IGP.

IFH är rena spårprov.

IGP-FH är ett spårprov som alltid arrangeras två dagar i rad. IPO-R (räddningshund) är en form av bruksprov och i Sverige kan man starta i grenarna spår, ytsök och ruinsök.

SBKs raser – SBK = Svenska Brukshundklubben. SBKs raser är 21 till antalet för vilka SBK har avelsansvaret.

Kvaliteten på svenskfödda boxer har gått ner i samma takt som registreringsciffrorna. På Boxer-SM kunde ytterligare någon junior, ett par öppna tikar och veterantiken konkurrera med de bästa den här dagen i Vårgårda, men sen blev det tunt.

Några riktigt bra hundar fanns kvar på hemmaplan och kunde av olika orsaker inte visas den här dagen. Det här var andra gången jag dömde Boxer-SM, kanske den sista ... vi får se ... Oavsett det, så var det mycket trevligt att jag just den här dagen när de flesta av de bästa boxarna i Sverige, kryddade med några nordiska toppar och flera import, hade två elever med mig i ringen – Julia Hierner och Helene Björkman. Båda mycket intresserade och åkte den långa vägen ner till Vårgårda för en värdefull elevtjänst. Jättekul att de båda valde att gå elev för mig och under Boxer-SM där möjligheten att få se hyfsad kvalitet på boxer var stor. Jag noterade även några andra domarkollegor runt ringen. Det var trevligt att se och uppskattades av både mig och boxerfolket.

Vid pennan,

Maritha Östlund-Holmsten

Samojedhund

En fläkt från den arktiska världen, ett arbetsredskap och ett sibiriskt kulturarv vi har en skyldighet att bevara

TEXT: CAMILLA NYSTRÖM

Samojeden skall vara det naturliga valet för den friluftssälskande valpköparen

Samojeden är så mycket mer än bara en hund, de är självständiga individer med egna åsikter om det mesta. Samojeden har stor personlighet, är hårt arbetande, är skapta för fysiska prestationer och överlevnad i arktiskt klimat - ett arktiskt väsen. Detta är inte en ras skapad av människan i väst utan en hundtyp som kan härledas mer än 5000 år tillbaka i tiden från den sibiriska landsbygden (en lantras) som vi tagit vara på inom ramen för det vi i dag begreppsmässigt kallar för ras.

Samojeden är en polarhund som uttrycker styrka, uthållighet, fart, smidighet och polar överlevnad. Brukstypen (den ursprungliga klassiska rastypen) är en atletisk hund. Rörelserna är kraftfulla och smidiga i alla gångarter. Mankhöjd för hanar är 57+/-3 cm och tikar 53+/-3 cm. Vikt bör för tik ligga mellan 16 - 20 kg och för hanhund 20 - 25 kg. Samojeden får aldrig bli tung och grov, fru Killburn Scott som etablerade

rasen i västvärlden beskrev rastypen i tidningen "Our dogs" genom att säga att "om man uppfattar hunden som för tunn i sin byggnad är den förmodligen korrekt, de skall vara byggda i linje med border collien och om de ser ut som eskimåhundar är de för kraftiga och grova".

En ras med arbetande bakgrunds kvalitéer skall aldrig bedömas utifrån vad som uppfattas vackert och iögonfallande i vänstervarv av en show- och utställningsintresserad människa. En bra samojedhunds kvalitéer skall bedömas och värderas av den människa som förstår värdet i de olika delarna hos hunden utifrån ett bruksperspektiv och bevarandet av den klassiska rastypen. Samojeden är ingen sällskapsras även om de är oerhört trevliga som sällskap mellan arbetspassen. Samojeden är heller ingen utställningsras varför utställningsmeriter bör vara oväsentligt vid val av avelsdjur, framför allt då utställningsmeriter idag går på kollisionskurs med funktion, hållbarhet och överlevnad. Det väsentliga är om hunden har kvar sin ursprungliga klassiska rastyp, är byggd för fysisk prestation, har goda polara egenskaper och har en trevlig

mentalitet både som flockhund och för att fungera i vårt moderna samhälle. Läs mer om polara egenskaper här: <https://international-network-to-preserve-aboriginal-arctic-breeds.webnode.se/arctic-features/>

Samojeden har följt mig genom livet sedan barnsben på många olika sätt. Det började med att min farbror och hans fru födde upp samojeder under kennelnamnet Gebitt. Jag föll fullständigt för rasen. Jag brukar säga att de är lite som en blandning mellan hund och katt. Jag är inte bara en samojedägare, jag är en fullständig samojednörd och har de senaste 30 åren studerat rasens ursprung, historia, särart mm i beståndsdelar. Fjälltrollens kennel heter vi i SKK register. För mig är det viktigt att bevara rasen ursprunglig och funktionell. Hälsomässigt har rasen ganska få problem jämfört med många andra raser, men det oroar mig lite vad den höga inaveln (COI) kan ge oss i framtiden om vi inte redan nu börjar jobba med att öka den genetiska variationen.

Jag och mina hundar ägnar oss mest åt att vara ut i skog och mark tillsammans både i större spann, mindre team eller till fots. Vi trivs på fjället både sommar och vinter. Men sedan hundantalet ökade har det varit sparsamt med sommarterurer då det är omöjligt att vandra med för många hundar i koppel. Vid vinterturer däremot kan alla hundar följa med och vi kan färdas med släde. Vi drömmer oss hela tiden tillbaka till fjällen då de senaste årens ekonomiska situation gjort att vi inte kunnat komma iväg på de äventyr vi önskat.

Vill du läsa mer om mig och mina nördiga studier kring rasen och hur jag gjort kan du göra det här: <https://hundartiklar.webnode.se/hur-har-jag-gjort/>

Jag har också en bakgrund där jag arbetat med tjänstehundar i försvaret,

Samojedisk man på jakttur med sina hundar i slutet av 1800-talet. Människorna i Sibirien var tvungna att kunna förlita sig på sina hundar som transportmedel och till jakt, det var viktigt för polarfolken att hundarna kunde färdas fort och länge då jägarna inte ville vara borta från familjen längre tid än nödvändigt samt att hundarna användes för att driva och jaga i kapp snabbloppande storvilt förspända framför släden. I slutskedet på jakten släpptes hundarna för att ställa viltet. Sedan fick de dra den lastade släden med bytet hem.

elitslädhundar i USA, utbildad mig i hundinstruktör och till hundpsykolog, mm. Läs mer här: <https://fjalltrol-lens-kennel-millans-hundsida.webnode.se/mina-utbildningar/>

Den ursprungliga klassiska Samojedhunden är skapt för fysisk prestation, fart, uthållighet och överlevnad – ett sibiriskt kulturarv

Många människor tror felaktigt att samojedhunden härstammar utslutande från de samojediska folkens renvallarhund vilket tyvärr är en myt och glorifiering av dessa hundar. Det var olika folkslag inom ett visst geografiskt upptagningsområde som höll sig med den typ av hund som kom att grundlägga rasen samojedhund i västvärlden. Det var samojediska familjer med jakten som huvuddel i sin försörjning, Otsjaker samt några fler närlevande folkslag hade också hundar av samma typ för jakt och draghundsändamål. Läs mer om det

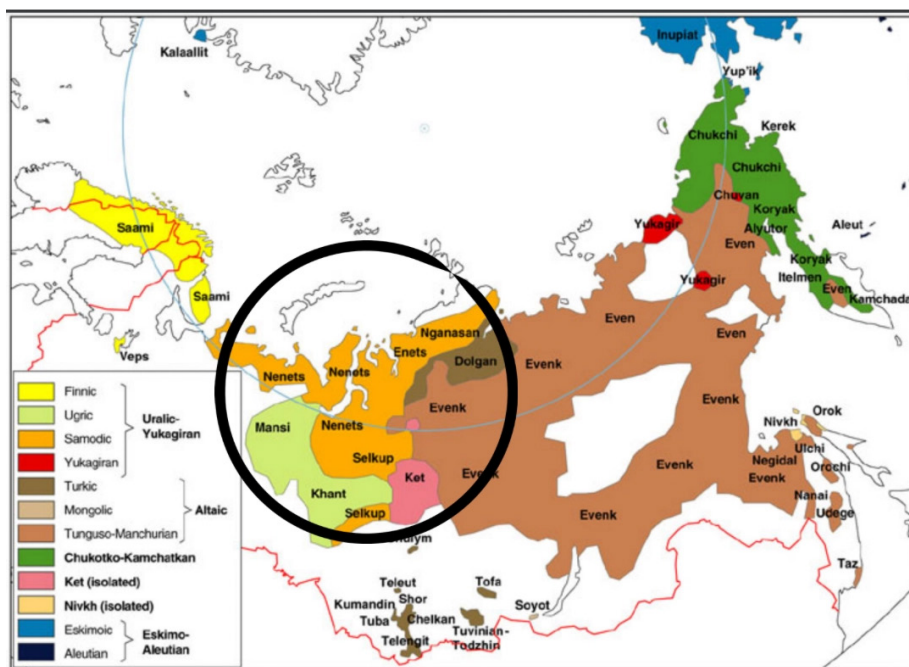
geografiska upptagningsområdet här: <https://international-network-to-preserve-aboriginal-arctic-breeds.webnode.se/l/jj/>

Rasen har idag fått sitt namn efter de samojediska folken som Mr. Killburn Scott av en händelse träffade när han besökte västra Sibirien runt sekelskiftet 1800/1900-talet. Samojedhunden är i grunden en urhund/lantras/byhund från den sibiriska landsbyggden där den framför allt tjänade polarfolken som jakt- och slädhund. I vissa områden förekom en mindre variant av spetshund mer lik våra skandinaviska lapphundar som hölls mer som renhundar. Men oavsett vilket arbete hunden är ämnad för så är det en arbetande hund och då ska det genomsyra kraven på våra avelshundar. För att fungera i praktiskt bruk på den sibiriska tundran och i taigan så krävdes en atletiskt utformad hund med god längd i sina extremiteter, lagom pälsad

och med egenskaper som gick att forma till arbete. Samojeden utgör idag en spillra av den gamla sibiriska urhunden/lantrasen som hölls av olika närboende folkslag i den östra delen av västra Sibirien. Samojedhunden skall betraktas som ett sibiriskt kulturarv.

Rasen kom till västvärlden främst som överlevare efter olika polarexpeditioner

En karta över det geografiska upptagningsområdet för Samojedhundens founders. Som man kan se här överskådligt så är det flera olika folkslag som varit inblandade i rasens etablering och ursprung. Ursprungsimporter hämtades från olika närlevande folkslag med samma hundtyp som framför allt polarforskarna sökte som dragdjur till sina expeditioner. Folkslagen som ryms inom cirkeln på kartan ovan kan anses vara intressanta att titta på vid kartläggning av Samojedhundens ursprung.

där hundarna tjänade som draghundar på vägen mot polerna. Vissa hundar kom också direkt med resenärer från Sibirien och skänktes till kungligheter eller andra intressenter.

En väl avlad hund skall vara till glädje för den som vill färdas med sina hundar i skog och mark och på fjället så väl under turkörning som under tävling. Tänk dig känslan när snön sprutar om medarna, det enda som hörs är det vinande ljudet och så flåsandet från hundspannet. Du lutar dig åt höger och

dom svarar direkt på din rörelse eller dina enkla korta kommandon. Det går snabbt nu, både du och hundarna njuter. För att få uppleva detta krävs det seriösa uppfödare dedikerade till att bevara en arbetande hund. Lika stort ansvar ligger det även på domarkåren i att gå över till att döma efter den funktion som slädhundföraren efterfrågar hos sina hundar i stället för att döma fram showiga hundar och exteriörer som går på kollisionkurs med funktionen vilket idag tyvärr är utbredd och vanligt i hela Europa. För att rädda rasen behöver

våra exteriördomare tänka om och följa funktion i stället för att premiera kompakta lågställda nalliga hundar med överdrivna pälsar. Idag är det tyvärr bara en bråkdel av antalet Samojedhundar i Europa som fått behålla sitt ursprungliga funktionella utseende och egenskaper. Om vi inte gör något nu riskerar vi att förlora den ursprungliga arbetande hunden helt. Här kan du läsa mer om samojedhundens väldokumenterade historia: <https://samojedhunden.webnode.se/historia/>

Samojeden är alldeles för söt för sitt eget bästa. Detta är en uråldrig sibirisk arbetande slädhund och skall under inga omständigheter tillåtas att göras om till något den inte var när den kom från Sibirien. I rasens standard står det att det är en slädhund och sällskapshund vilket innebär att de skall vara både och i en och samma hund. Inte det ena eller det andra. Det spelar ingen roll hur söt och vacker hunden är om den saknar arbetsegenskaper så som gritt och driv och/eller en funktionell atletisk anatomi så är den inte rastypiskt.

En polarhund tål sträng kyla

Samojeden är en av våra polara raser. Vi pratar ofta om polara egenskaper som är viktiga särdrag hos våra hundar. Det handlar om speciellt anpassade fysiologiska samspel i kroppen för arktisk överlevnad. Rasens utseende är skapt för att både kunna överleva och arbeta fysiskt hårt och länge. Beaktas inte dessa egenskaper avelsmässigt kommer rasens särart att gå förlorad. Detta gäller både de attribut vi kan se med blotta ögat så som hur hunden är byggd, hur den ser ut, likväl hur den är uppbyggd genetiskt inuti.

Läs mer om polara egenskaper här: <https://samojedhunden.webnode.se/polara-egenskaper/>

En arbetande ras

Att samojeden är en arbetande ras innebär att man som uppfödare har en skyldighet att värna om funktion kopplad till prestation inom rasens traditionella arbete (ja så står det i rasstandarderna) både utseendemässigt likväl vad det gäller de mentala egenskaperna. Tyvärr är många linjer idag väldigt urvattnade när det gäller funktionell

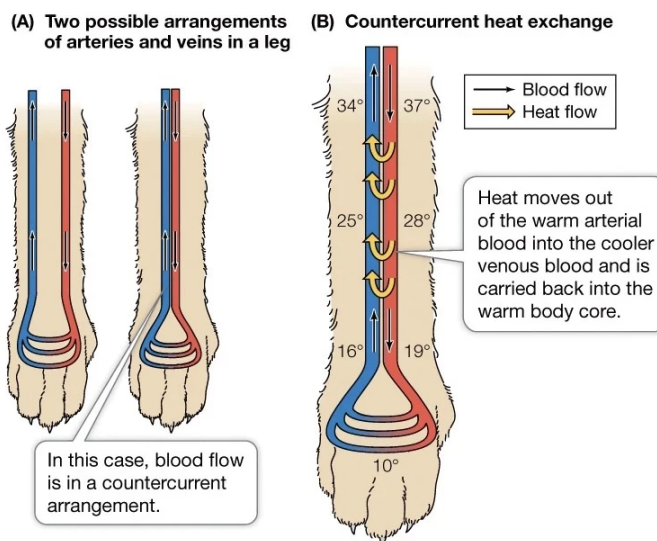
Ovan: En funktionell och bra byggd Samojed får aldrig var grov och tung. En Samojed skall vara smidig och ganska luftig i kroppen. Den skall vara atletisk och kattlik i sin kroppskontroll. Den skall ha en korrekt polar päls, varken för stor (omfångsrik/lång) eller för ullig. Läs mer här: <https://international-network-to-preserve-aboriginal-arctic-breeds.webnode.se/arctic-features/>

anatomiskt och bibehållna bruksegenskaper. Detta bör man vara uppmärksam på så vi inte förlorar mer av rasen än vi redan gjort.

En delad ras – viktigt att blivande valpköpare förstår skillnaden

Samojeden är en ras som är tydligt delad (ursprunglig brukstyp och modern showtyp ofta med degenererad

funktion). Det är viktigt att komma ihåg att man inte kan köpa en Samojed från vilken uppfödare som helst och förvänta sig att få en funktionell arbetande hund. Olika uppfödare har olika mål med sin avel. Är det en arbetande hund till glädje i friluftslivet man vill ha bör man köpa en valp från en uppfödare som håller den typ av hund som är mer lämpad för uppgiften, en atletisk hund

En korrekt avlad samojed är skapt för att överleva i sträng kyla och hårt väder samtidigt som de skall kunna arbeta fysiskt och prestera bra. Till höger ett exempel på en inre polar egenskap. De har värmeväxlare. Artärerna till och venerna från benet ligger mycket nära varandra djupt inne i benet. Värmeväxlaren fungerar på följande sätt. Värmen som är på väg ut i benet med det varma artärblodet leds till stor del över till det kalla venblod som lämnar benet. Därför blir denna värme kvar i kroppskärnan och benet hålls kallt. Läs mer om temperaturreglering här: <https://samojedhunden.webnode.se/sladhundar-klarar-kylan-med-hjalp-av-varmevaxlare/>

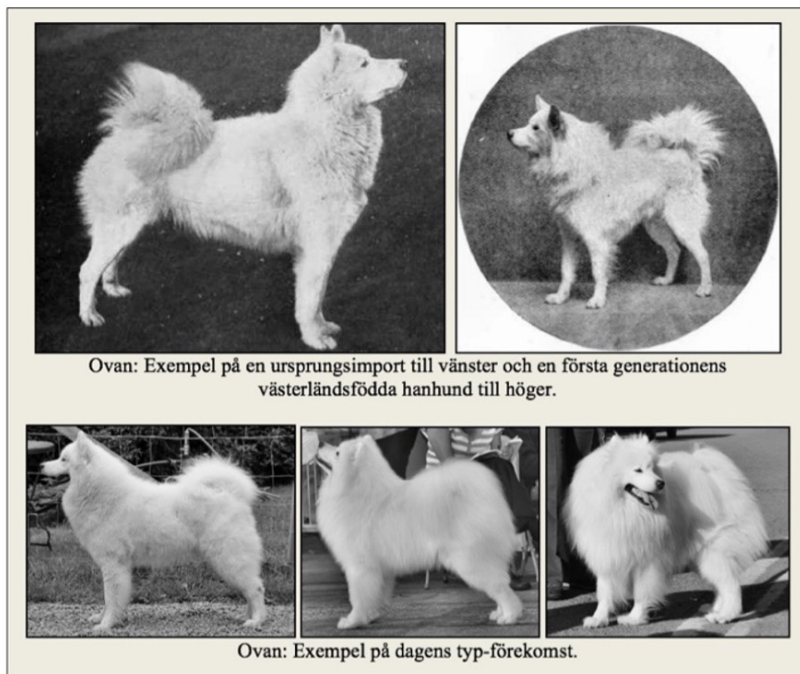

som är lite lättare i kroppen och inte har en överdriven pälsvolym, samt har bibehållna polara egenskaper, energi, driv och viljan att jobba medfött.

Behov

Samojedhunden behöver mycket fysisk och psykisk stimulans. Alla hundar är individer men en timmes daglig promenad plus fysisk träning (hunden skall bli ordentligt fysiskt trött) ca 3 - 4 gånger i veckan får man räkna med när hunden är vuxen. Samojeden behöver få vistas stora delar av dygnet utomhus. De behöver sällskap av sina människor eller flockens övriga hundar. Helt ensamma vill de inte vara.

Ovan: De mentala egenskaperna för att vilja arbeta och fortsätta jobba och prestera trots att det tar emot är oerhört viktiga att värna om hos en arbetande ras. Hur vacker hunden än är spelar ingen roll om den saknar egenskaperna som driver den framåt. Dessa egenskaper får aldrig lämnas till slumpen utan måste få vara en viktig avelslektering för att skapa en bra hund. För att kunna göra denna selektering måste man som ägare ha stor erfarenhet av att testa sina hundar regelbundet under flera säsonger i praktiskt arbete. Läs mer här: <https://hundartiklar.webnode.se/den-arbetandehunden-vad-ar-en-bra-hund/>

Ovan: Exempel på en ursprungsimpport till vänster och en första generationens västerländsfödda hanhund till höger.

Ovan: Exempel på dagens typ-förekomst.

Ovan: Så väl anatomiskt/exteriört som egenskapsmässigt skiljer det sig stort mellan de olika typerna och blodslinjerna inom rasen. Det är viktigt att förstå att man inte får samma typ av hund oavsett vilken uppfödare man köper ifrån. Vill man ha en robust och funktionell hund för aktiv friluftsliv kan det vara värt att vänta lite längre på en valp från en uppfödare som faktiskt har den typen av hund. Vill du ha en aktiv arbetande hund och i stället råkar köpa en hund från blodslinjer som vattnats ur på egenskaper blir hundköpet kanske inte alls till den glädje man hade trott. Kanske slutar det som på bilden till höger att hunden inte alls vill ha en sele på sig å vägrar gå framåt, en sådan hund skall givetvis slippa arbeta i selen och en sådan hund skall heller inte av den seriösa uppfödaren selekteras till avel. Oavsett inom vilken hundsport man vill jobba med sin hund krävs en högre dos energi, grit, nyfikenhet och att det finns något de arbetar för, exempelvis är dragviljan hos en hund med rätt egenskaper självbelönande. Det är viktigt att förstå att en bra hund behöver vara selekterad i flera led på de egenskaper som är en grundförutsättning för arbete och funktion, då ökar chansen att man får den friluftskompis man hoppats på. Några 100% garantier kan givetvis aldrig ges då det är levande djur vi har att göra med.

Egenskaper / Mentalitet

- Kräver en tydlig styrning men är känslig för hårda metoder då de tar illa vid sig och kan lätt bli kränkta
- Glad, positiv, vänlig och mycket social mot människor i alla åldrar, kända som okända
- De kan leva som ensamhund med människor eller i flock med andra hundar
- Arbetsglad, medelstor, smidig, uthållig och stark
- Gott självförtroende och trygghet
- Brukstypen har ofta en bra flockmentalitet
- Mycket energi, alert, livlig och med stor personlighet
- Envis, har ofta egna åsikter och frågar varför då?
- Självständig med stor aktionsradie
- Lätt till skull, en larmare
- Som draghund jobbar de både självständigt och i flock
- Stark jaktinstinkt, kan vara svårt ha lösa på lagligt sätt

Användningsområde & aktiviteter som passar samojedhunden

Enligt rasstandard är samojedhundens traditionella arbete drag-/slädhund. Rasen är ett naturligt val för den friluft-sälskande människan som söker en kamrat på fyra tassar att ha med sig i skog å mark och på fjället.

Det finns mycket kul man kan göra tillsammans med sin polarhund. Kanske

har du redan ett brinnande intresse för fysiska utomhusaktiviteter och bara funderar på hur hunden skall passa in i aktiviteten. Gillar du till exempel att cykla mountainbike så kommer du tycka det är skitkul att åka bakom en hund som springer framför och drar dig, gillar du att vandra så kommer du alltid ha ett fint sällskap av din polarhund, gillar du att åka skidor har hunden en naturlig plats som dragare i selen, vid löpning är polarhunden en passande kompis då den klarar både högt tempo och långa distanser i olika terräng, så väl i fina spår som vid fjällöppning.

Många av dessa nedan föreslagna aktiviteter är perfekta sätt att tillgodose polarhundens rörelsebehov på.

- **Campingturer** – Så väl tältturer som stugturer eller i husvagn/husbil, m.m. Våra polarhundar älskar att vara utomhus och att sova ute under bar himmel är inget som stör dem, ofta tvärt om.
- **Draghundsträning** med mountainbike (passar 1-2 hundar)
- **Draghundsträning** med kickbike (passar 1-2 hundar)
- **Draghundsträning** med träningsvagn/kärra (passar från 2 hundar och uppåt under barmarkstiden)
- **Löpning** – Hunden bär dragsele och fästs med expanderlina till ett ergonomiskt bälte som hundföraren bär

- **Drag av kätting** – Hunden bär dragsele och lina fäst till en lagom tung kätting. Passar som fysträning och komplement till den hunden som behöver bygga styrka eller vid rehabiliteringsträning
- **Skidåkning** – Hunden bär dragsele och fästs med expanderlina till ett ergonomiskt bälte som skidåkaren bär
- **Skidåkning med pulka** – Hunden bär dragsele med fästansordningar för fäst i skacklar som i andra änden fäster i pulka eller nordisk släde. Från pulkan/släden fäst sedan en lina till skidåkaren. Denna aktivitet lämpa sig bra för den som har en eller få hundar och vill att hunden skall hjälpa till att dra utrustning under vintertur.
- **Slädhundskörning** – Lämpligt färdssätt för flerhundsägaren tillsammans med sina hundar på vintertur. Här packas all utrustning i släden.
- **Vandring** – Hunden är med på turen och bär någon form av sele då det är mest skonsamt för kroppen och väl fäst till ägaren så den inte kommer lös i skogen eller på fjället
- **Klövjning** - hunden bär turer av olika slag ergonomiskt anpassad väska för hund där man kan packa utrustning beroende på hundens storlek och hur väl man tränat den och vant den med att bära
- **Dragtävling och meritering** – För den som vill satsa lite mer finns en

Yupp samojeden älskar att gräva och de har nära till skull tyvärr. En av rasens nackdelar är att de låter mycket.

uppsjö av olika draghundstävlingar på både korta och riktigt långa distanser (ligger ute med hundarna i vildmarken i flera dygn och passerar olika checkpoints), med 1 eller flera hundar. Många länder har också arbetstitlar hunden kan tilldelas om den presterar på en viss nivå.

- **Familjehunden** - Våra polarhundar utgör också underbara familjemedlemmar och ett fint sällskap, men dessa raser är inga renodlade sällskapsraser utan är just trevliga sällskapshundar mellan arbetspassen. Finns det yngre människor i familjen som skall hantera hunden så kan det vara lämpligt att titta på de mindre och lite mjukare Sibiriska raserna. Hunden deltar på ett naturligt sätt på olika familjeutflykter.
- **Barnaktiviteter** - De kan dra barnen i skrinna, på snowracer, kickbike, kickspark, träna allmän hundsport. Men man måste beakta deras styrka och storlek varför vuxna alltid skall vara delaktiga.
- **Allmän hundsport** - Vill man kan man också precis som med alla andra raser ägna sig åt allmän hundsport så som agility, rallylydnad, noswork, mm. Men man skall ha i åtanke polarhundarnas envishet vilket gör att man måste vara påhittig och tålmodig. Det kan också vara bra att ha i åtanke de polara rasernas starka jaktinstinkt som gör det svårt att ha dem lösa, något som ofta krävs i olika hundsporter om man vill tävla.

För dig som är intresserad av en djupdykning i vilka egenskaper och anatomiska attribut som är viktiga hos den arbetande hunden kan läsa mer här: <https://hundartiklar.webnode.se/den-arbetandehunden-vad-ar-en-bra-hund/>

I och med att samojeden är skapt för hårt fysiskt arbete sedan urminnes tider så har de ett oerhört stort behov av motion. Rörelseberikning av olika slag är viktigt för samojeden. Här ser vi en samojedhanne som drar pulka på fjället. Pulkan vägde över 30 kg och vi var ute i flera dagar.

